

בע"ח (חדרה) 38943-10-14 - איל מלכה נ' רשות המסים - מדור תביעות לוד

בע"ח (חדרה) 38943-10-14 - איל מלכה נ' רשות המסים - מדור תביעות לודשלום חדרה
בע"ח (חדרה) 38943-10-14

איל מלכה

נגד

רשות המסים - מדור תביעות לוד

בית משפט השלום בחדרה

[04.01.2015]

כב' השופטת רקפת סגל מוהר

החלטה

רקע

ביום 14.1.14 הגישה המשיבה כנגד המבקש כתב אישום המייחס לו עבירה של אי מתן הודעה על התחלת התעסקות לפי סעיף 215א(א) לפקודת מס הכנסה (נוסח חדש) תשכ"א-1961 (להלן: "הפקודה") ו-7 עבירות נוספות של אי הגשת דו"ח במועד, לפי סעיפים 216(4) ו-222(א) לפקודה. בחלק הכללי לכתב האישום נטען כי במהלך חודש דצמבר 2006, אך לא לפני 12.12.06 החל הנאשם לעסוק במשלח יד של מסעדה ולכן היה עליו להודיע לפקיד השומה על תחילת התעסקות זו, אלא שהוא לא עשה כן. מאז, כך לטענת המשיבה, ועד לסוף שנת המס 2012, לא דיווח הנאשם לפקיד השומה על הכנסותיו ובכך מנע ממנו את האפשרות לשום שומות אמת ולבחון את חבויות המס שלו.

הבקשה המונחת בפני להכרעה כעת, הינה בקשת ב"כ המבקש לקבלת חומרי חקירה, על פי סעיף 74(ב) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב-1982.

הבקשה ונימוקה

בבקשתו עותר ב"כ המבקש לקבל לידי חומרים שונים ואלו הם:

א. כל החומרים הנוגעים להליכים שניהל המשרד להגנת הסביבה בהקשר של העסק נושא כתב האישום (לרבות כתבי בי דין, כתבי אישום וחומרי החקירה הקשורים אליהם, בקשות הצדדים, צווים שהוצאו כנגד העסק, פרוטוקולים, החלטות ותכתובות שהתנהלו בין המדינה לבין הצד שכנגד בעסק).

ב. כל החומרים המצויים בידי עיריית חדרה, הנוגעים לפעילות העסק ורישיו (לרבות חילופי

תכתובות בין עיריית חדרה לבין אמו של המשיב הגב' מזל מלכה, דו"חות ביקורת תברואתיים, דו"חות רישוי עסקים ועוד).

ג. כל החומרים הקשורים להליכים משפטיים נוספים שניהלה המדינה באמצעות אחת מרשויותיה או משרדה, בהקשר של פעילות העסק הנ"ל.

ד. כל החומר מתיק השומה המצוי בידי רשויות המס בנוגע לפעילות העסק.

ב"כ המבקש, אשר אינו חולק על כך שהעסק נשוא כתב האישום הינו מסעדה-קיוסק שפעל בחוף גבעת אולגה בחדרה במשך קרוב ל-40 שנה, טוען כי מדובר בעסק השייך להוריו של המבקש וכי הוא משתייך לקבוצת עסקים דומים בגבעת אולגה אשר חוקי המדינה לא נאכפו בקשר אליהם במשך שנים רבות, על כלל היבטיהם. טענת ההגנה המרכזית של המבקש ביחס לכתב האישום שהוגש נגדו הינה שבהיותו בעל עבר פלילי עשיר הוא בילה את מרבית שנותיו בכלא וכי מאז מועד שחרורו - 12.12.06, סייע להוריו ולבני משפחתו שהפעילו את המקום כעסק משפחתי. המבקש טוען כי הוא לא ניהל את העסק וגם לא היה בעליו ולפיכך לא קמה לו חבות כלשהי כלפי המשיבה. ב"כ המבקש מוסיף וטוען כי כתב האישום שהוגש נגדו מהווה תוצר של מבצע מקיף שנערך על ידי המשיבה במהלך השנים 2011-2012 כנגד העסקים השונים באיזור ומפנה אל הודעת הגב' טובה יצחקי, מנהלת מח' רישוי עסקים בחדרה מאז שנת 1990, בה היא הבהירה כי אין היא מכירה את המשיב וכי במהלך השנים נוהל העסק באופן פורמאלי על ידי אמו, בשעה שאביו אשר שימש אז כעובד עירייה, היה מנוע מלעשות כן, אם כי למעשה היה זה הוא שניהל את העסק בפועל.

לטענת ב"כ המבקש, המסמכים המעטים שמסרה הגב' יצחקי במהלך חקירתה (אותם צרף הוא לבקשתו), מציירים תמונה עובדתית חלקית וחסרה עד מאד, שיש בה כדי לפגוע הן בלב לבה של טענת הגנתו העיקרית שהיא עובדתית, והן באפשרותו לבסס טענות הגנה נוספות, משפטיות, של אכיפה בדרנית ואי-תקינות מינהלית. בנוסף לכך טוען ב"כ המבקש כי לאור החלטת המשיבה שלא לכלול את הגב' יצחקי ברשימת עדי התביעה שבכתב האישום, לא יוכל הוא לסמוך ידו על פעולה לפי סעיף 108 לחסד"פ, אף כי הוא סבור שדרך המלך שיש לפסוע בה בנסיבותיו של מקרה זה היא זו הקבועה בסעיף 74 לחוק זה.

הבקשה נסמכת על החלטות בית המשפט העליון בבש"פ 4157/00 עופר נמרודי נ' מדינת ישראל; בש"פ 3099/08 דוד אברהמי נ' מדינת ישראל; בש"פ 9322/99 מסארוה נ' מדינת ישראל; בש"פ 4077/06 אדריאן שוורץ נ' מדינת ישראל; ע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' בורוביץ; בג"צ 9131/05 ניר עם כהן ירקות אגודה שיתופית חקלאית בע"מ נ' מדינת ישראל-משרד התעשייה המסחר והתעסוקה ועוד.

בטיעוניו בעל-פה, בדיון מיום 14.12.14 חזר ב"כ המבקש על נימוקי הבקשה ובהסתמכו על גישת בג"צ (9264/04) מדינת ישראל נ' בית משפט השלום בירושלים ואח' עמד הוא בעיקר על הטענה כי אף אם החומר המבוקש אינו מצוי בשלב זה בידי המשיבה, הרי שהנטל והחובה ופעול להשגתו והעמידו לעיון המבקש, מוטל עליה. עמדת המשיבה

בהבהירה כי תיק השומה (סעיף ד' לבקשה) יועבר למבקש בהקדם, מבקשת המשיבה לדחות את שאר סעיפי בקשתו מן הטעמים הבאים:

א. החומר המבוקש אינו מצוי בתיק החקירה ואין לה שליטה עליו באשר הוא נתון בידי רשות מנהלית אחרת. המשיבה טוענת כי לא היה זה מחובתה לתפוס חומר זה וכי המבקש עצמו יכול לעשות כן בנקל, באמצעות בני משפחתו, או לחלופין לזמן עדים שיביאו עמם לבית המשפט את תיק העסק, בהתאם להוראת סעיף 108 לחסד"פ.

ב. אין מדובר בחומר רלוונטי לאישום, שכן גם אם יתברר כי בעבר אכן ננקטו הליכי אכיפה בגין אותו עסק כנגד בני משפחתו האחרים של המבקש, לא יהיה בכך כדי לאיין את חובותיו הוא כלפי רשויות המס, זאת לנוכח העקרון הקבוע בסעיף 224א לפקודה, על פיו את האחריות הפלילית יש להטיל על מנהלו הפעיל של העסק בתקופה הרלבנטית, זאת בעוד שיתכן כי ישנם הליכי אכיפה אחרים המבוצעים כנגד מנהלים "פורמליים". המשיבה טוענת כי ההחלטה להגיש את כתב האישום כנגד המבקש בלבד התבססה בעיקר על הודאתו לפיה הוא זה המנהל את העסק החל משנת 2006 בשל מצבם הבריאותי הקשה של הוריו (מה שלטענתה הסתבר בחקירה כנכון). בתוך כך מבהירה המשיבה כי אין היא חולקת על כך שהעסק הוקם על ידי בני משפחתו האחרים של המבקש, אך טוענת כי על פי הראיות שבידיה, בתקופות הרלבנטיות לכתב האישום היה זה הוא האחראי לניהול עסק זה, לרבות מילוי החובות כלפי רשויות המס.

ג. יש לדחות את הבקשה גם משיקולים שבמדיניות, שכן משמעותה של היעדרות לבקשה מן הסוג הזה תהא קביעת חובה של רשויות החקירה והתביעה לאגד תחת כל תיק חקירה את כלל החומרים שנאספו אי פעם כנגד החשוד הנחקר או כנגד אחרים הקשורים אל העסק נשוא החקירה במסגרת הליכי אכיפה קודמים, ובנוסף יהא בכך כדי לפגוע בחשודים עצמם.

את עמדתה סומכת המשיבה על החלטות בית המשפט העליון בבש"פ 3071/11 בן שטרית נ' מדינת ישראל; בש"פ 6717/12 מדינת ישראל נ' אהרון; בש"פ 8252/13 מדינת ישראל נ' שיינר; בש"פ P1993/14 אילן יוסף נ' מדינת ישראל; בש"פ 8685/13 רוני יעקב נ' מדינת ישראל ובש"פ 3719/14 פלוני נ' מדינת ישראל דין והכרעה

זכותו של נאשם לעיין בחומר החקירה בעניינו מוסדרת בהוראת סעיף 74 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] התשמ"ב-1982:

"הוגש כתב באישום בפשע או בעוון, רשאים הנאשם וסנגורו ... לעיין בכל זמן סביר בחומר החקירה וכן ברשימת כל החומר שנאסף או שנרשם בידי הרשות החוקרת, והנוגע לאישום שבידי התובע ולהעתיקו".

זכות העיין נגזרת מזכות היסוד של הנאשם למשפט הוגן וזכותו לנהל את הגנתו לאחר שהכיר את חומר החקירה הקיים בעניינו. בית המשפט העליון עמד לא אחת, בהחלטות רבות ושונות, על כך שיש ליתן למונח "חומר חקירה" פירוש רחב, הכולל אף חומר ראייתי שיש לו קשר עקיף ליריעה הנפרסת במסגרת משפטו של הנאשם, אך סייג זאת בדברים אלה:

"על בית המשפט להיות מודרך 'על ידי כללי השכל הישר ועל ידי המגמה לאפשר לסנגוריה הזדמנות הוגנת להכין את הגנתה... אולם... אין גם להפליג למרחקים ולכלול במונח 'חומר חקירה', ראיות שהרלבנטיות שלהן לתביעה הפלילית היא רחוקה ושולית. התשובה לשאלה אם החומר רלבנטי להליכים המתנהלים נגד נאשם תלויה במהות החומר, בהקשרו, ביחס שבינו לבין הארוע הנדון ובנתוני המיוחדים של כל מקרה" (בש"פ 8555/06 פלוני נ' מ"י והאסמכתאות אליו הוא מפנה).

בהחלטה שניתנה לאחרונה בבש"פ 1993/14 אילן יוסף נ' מדינת ישראל הוזכרו על ידי כב' השופט א' שוהם הדברים הבאים, הרלבנטיים לבקשה המונחת בפני:

"נקודת המוצא היא כי רשויות החקירה והתביעה יאספו לתיק החקירה, כל חומר רלוונטי לאישומו של הנאשם, בין אם מדובר בראיות המפלילות את הנאשם ובין אם כאלו התורמות לזיכויו. עם זאת, איסופן או אי-איסופן של ראיות במהלך החקירה אינה מהווה סוף פסוק בנוגע לשאלת סיווג כחומר חקירה... לא בכל פעם שרשויות התביעה ימנעו מלאסוף ראיות כלשהן במהלך החקירה, או לחלופין יאספו אותן לתיק חקירה אחר, יסתם הגולל על האפשרות להגדיר את החומר כחומר חקירה...".

לאור דברים אלה, בהידרשי לבחינת שאלת הרלבנטיות של החומרים נשוא הבקשה שבפני, לא פסלתי על הסף את האפשרות לחייב את המשיבה בהעברתם לעיין המבקש רק בשל העובדה שהם אינם מצויים בתיק החקירה הנוכחי, ושאלתי עצמי האם יכולה להיות לחומרים מן הסוג הזה רלבנטיות קונקרטית לבירור אשמתו של המבקש בתיק הנוכחי.

לשם כך בחנתי תחילה את לשון סעיפי העבירות המיוחסות למבקש, ואלו הם:

· סעיף 215א. לפקודה - אי הודעה על התחלת התעסוקה או על שינוי בה
(א) אדם שפתח עסק או החל לעסוק במשלח-יד, ולא הודיע על כך במועד לפקיד השומה
ואף לא הגיש במועד את הדו"ח השנתי הראשון שהיה עליו להגיש לאחר האירועים
האמורים, דינו - מאסר שלוש שנים או קנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין, ופי
אחד וחצי מסכום המס שנתחייב בו...".
· סעיף 216 אי-קיום דרישות מסויימות

....

(4) לא הגיש במועדו דין-וחשבון לפי הסעיפים 132 או 133;

· סעיף 224א. אחריות מנהל

חבר-בני-אדם שעבר עבירה לפי הסעיפים 215-220, יראו כאשם בעבירה גם כל אדם אשר
בשעת ביצוע העבירה היה מנהל פעיל, שותף, מנהל חשבונות או פקיד אחראי, נאמן או בא-
כוח של אותו חבר, אם לא הוכיח אחת משתי אלה: (1) העבירה נעברה שלא בידיעתו; (2)
שהוא נקט בכל האמצעים הסבירים להבטחת מניעת העבירה

לתמיכת טענתו העיקרית לפיה "רשות המיסים החליטה כי העסק הוא של המבקש וכי בשל כך היה עליו להודיע על
תחילת עיסוקו בו ולהגיש דו"חות שנתיים" מבלי שהיה בידה בסיס עובדתי מספיק לכך, שכן הראיות הקיימות בתיק
מצביעות על כך שמדובר היה בעסק משפחתי ולכן "המשוכה של הוכחת העובדה שהמבקש הוא בעל העסק ומנהלו
מעבר לניהול השוטף היומיומי לא נעברה", הפנה ב"כ המבקש את תשומת לבי אל הליך המקביל בו נקט המשרד
להגנת הסביבה כנגד אביו בשנת 2011 (צ"א 7452-09-11 מלכה נ' המשרד לאיכות הסביבה מחוז חיפה), כמו גם
אל דו"ח ביקורת תברואתית מיום 20.6.11 שהפנה אל אמו, הגב' מזל מלכה.

לכך השיבה ב"כ המשיבה כי אין היא חולקת על עובדות אלה והבהירה: "אנחנו לא חולקים שהמסעדה פועלת 40
שנה, הוריו של המבקש קבלו את השטח מכח הסכם עם העיריה, הפעילו אותו, אבל בתקופה הרלבנטית לכתב
האישום, והנאשם מספר מפיו, ההורים שלו חלו והוא ניהל את המסעדה. הזמנת ספקים, חלוקת כסף בכל יום... גם
אם לא מפעילים את תורת האורגנים, אין ספק שהמבקש עבד כמסעדן בתור משלח יד. רשיון העסק בתקופות שהיה,
ניתן לאמו של הנאשם, אני לא חולקת על חברי. המשרד להגנת הסביבה ניהל הליך נגד האב, גם על כך אין מחלוקת.
מכ פקודת מס הכנסה אני לא בודקת מי הוציא את רשיון העסק, אלא מי נהנה מהרווחים וזה הראיות שאספנו..."

סוף דבר

לאור דברים ברורים אלה של ב"כ המשיבה ולנוכח העובדה שעל פי הוראות סעיפי האישום המיוחסים למבקש, אין
המאשימה נדרשת להוכיח כי בתקופה הרלבנטית היה המבקש בעליו של העסק, אלא רק את העובדה שהוא החל
במשלח יד של מסעדן, ובאופן דומה אין היא נדרשת להוכיח דבר מעבר לעובדה שגם הוא היה באותה עת מנהל
פעיל, דעתי היא כי המסמכים נשוא בקשה זו, דהיינו - מסמכי העיריה, המשרד להגנת הסביבה ו/או כל רשות אחרת
מרשויות המדינה, הקשורים בעסק הנדון, אינם רלבנטיים במובן הנדרש לבקשה המוגשת במסגרת סעיף 74 לחסד"פ.
מנגד, אין לי ספק כי מסמכי תיק השומה של העסק מהווים חומרי חקירה רלבנטיים מאוד ומשב"כ המשיבה הצהירה
על כוונתה להעבירם לעיון ב"כ המבקש באופן מידי, לא נותר לי אלא לדחות את הבקשה על סעיפיה האחרים.
משכך, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, י"ג טבת תשע"ה, 04 ינואר 2015, בהעדר הצדדים.